

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra NORDENS MYTOLOGI. (1808.)

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 241.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig01val-shoot-idm140411864870624/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

NORDENS MYTOLOGI.

(1808.)

I Foraaret 1808 brød Grundtvig op fra Langeland og rejste, med Fære for at blive opsnappt af de engelske Krydsere, over Lolland, Falster og Udby til København. — Den 25. Maj fik han Fribolig paa Valkendorfs Kollegium, og fra nu af kunde han ofre sin meste Tid paa literære Sysler, mens han tjente sit Underhold som Lærer ved det Schouboeske Institut.¹

De første Maaneder i Hovedstaden brugte han til at fuldføre Nordens Mytologi eller Udsigt over Eddalæren, som han havde arbejdet paa siden Nytaar 1808, og som i det væsentlige blev gjort færdig i Forsommeren samme Aar. — Den 16. Juli kunde han meddele sin Broder Otto, at Bogen var solgt til Schubothe for 8 Rdl. Arket. Fortalen blev dog først underskrevet den 28. Oktober 1808, kort før Bogen udkom.

Grundtankerne i dette Skrift er allerede antydede i Afhandlingen Om Asalæren fra 1807. Men den fuldstændige Plan til Arbejdet blev først lagt i Begyndelsen af det næste Aar. Dette kan sluttes af et Brev, som Grundtvig skrev til Rasmus Nyerup den 6. Januar 1808, og som er trykt i S. Birket Smiths »Til Belysning af literære Personer og Forhold« (1884), Side 317—330. Det fremgaar nemlig heraf, at Nyerup i et Brev, som Grundtvig modtog den 5. Januar, paa andres Vegne, maaske i en Forlæggers Ærende, har opfordret ham til at udarbejde eller medarbejde ved »en ny Fremstilling af Asalæren«, der kunde tjene til Haandbog for almindelige Læsere, hvis Sans for Oldtidens Minder var vakt ved de nye mythologiske Digte af Oehlenschläger og andre. I dette Øjemed udgav Nyerup selv i Aarets Løb dels en Afhandling »Om Edda« og dels den bekendte Oversættelse af den yngre Edda. — Grundtvig svarer, efter at have grublet en søvnløs Nat over det opgivne Emne, at Tiden er for kort til Opgavens Løsning, men udvikler derefter omstændelig, hvorledes han maatte tænke sig en saadan »mythologisk Læsebog« ordnet; og den Plan, han her giver, ses i sine Hovedtræk at være fulgt i hans Nordens Mytologi. Det maa derfor antages, at Nyerups Brev har givet hans Tanker Stødet til at samle sig om et afgrænset foreløbigt Maal, og at Frugten heraf er bleven den berømte Udsigt over Eddalæren.

¹ Se Frederik Nygård: Det schouboeske Institut og N. F. S. Grundtvigs lærervirksomhed sammesteds (1889).

Nordens Mytologi

Nordens Mytologi fra 1808 maa regnes for et Hovedværk i den danske Litteratur. — I videnskabelig Henseende betegner den et stort Fremskridt fra det attenende Aarhundredes Behandling af de gamle Myther, dels derved at Grundtvig indfører en skarp Kildesondring og fremhæver den ældre Eddas store Fortrin for den yngre, dels derved at han stræber at opfatte Mytherne i deres egen Aand som folkelig Digtning, medens de tidligere Forskere betragtede dem aandløst som forvansket Historie og udnyttede dem til Opstilling af værdiløse Slægtregistre og prosaiske Fortællinger i Rationalismens Smag.

I poetisk Henseende giver Grundtvigs Værk et storlaaet Overblik over »det Asadrama i fem Akter«, som han mente at finde Levninger af i de gamle Kvad, idet han anskuede Eddalæren som »en herlig, betydningsfuld Digtning, oprundet af den uimodstaaelige Trang til at løse Tilværelsens Gæde, som gennem alle Tidsaldere drev, og driver end alle store Sieler ud over Sandernes Kreds«. — Selv om det maa indrømmes, at den Heihed, han anede bag de spredte Sagas Mangfoldighed, kun havde sin Virkelighed i hans eget digteriske Syn, og at han, som Schelling og Steffens, forvekslede de digteriske og videnskabelige Værdier i sit eget aadfulde Værk, og selv om den fortsatte Granskning har omstødt adskillige af hans Betragtningssaader, — saa bliver det lige sikkert, at han i denne lille Bog baade som Videnskabsmand og som nordisk Skjald har ydet noget nyt og udmærket, der fik afgørende Betydning for dansk Aandsliv i den følgende Menneskealder.

Mange begavede Mænd i Samtiden fik straks Øje for dette, og den unge Forfatters Navn blev omtalt med Ære udenfor Danmarks Grænser. Den tyske Oldgransker W. Grimm blev snart opmærksom paa hans Arbejde, og Brødrene Schlegel satte det højt.

Blandt de kendte Mænd herhjemme, som tidlig følte sig tiltalt af Grundtvigs »Asalære«, var Nordmanden Justitsraad C. H. Pram, der i sin Ungdom, 1785, havde skrevet et Digt i 15 Sange om Stærkødder, uden dog ret at være besjælet af en ægte oldnordisk Aand. Af Taknemmelighed over denne ansete Mands Bifald tilegnede Grundtvig ham sin Nordens Mytologi med det djærve Digt, som indleder Bogen.

Syv Aar senere optog han i Kvæddinger en Række af de selvstændige Digte, som findes i Mytologien, og ledsagede dem med en streng kritisk Bedømmelse, som anføres nedenfor i et Tillæg.